

PARTER

Kärande

Länsförsäkringar Göteborg och Bohuslän, 558500-8039
404 84 Göteborg

Ombud: Advokat Per Fridén och jur.kand Henrik Sylvan
Advokatfirman NORDIA Göteborg KB
Kungsportsavenyen 1
411 36 Göteborg

Svarande

Dina Försäkringar AB, 516401-8029
Box 2372
103 18 Stockholm

Ombud: Advokat Per-Gunnar (P-G) Jönsson
AG Advokat KB
Box 3124
103 62 Stockholm

DOMSLUT

1. Länsförsäkringar Göteborg och Bohusläns talan ogillas.
2. Länsförsäkringar Göteborg och Bohuslän ska ersätta Dina Försäkringar AB:s rättegångskostnader med 1 411 075 kr avseende ombudsarvode och utlägg, inklusive mervärdesskatt, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för denna dom till dess betalning sker.

BAKGRUND

I juni 2010 utförde Evaldsson i Kvänum AB (Evaldsson), 556732-7910, renoveringsarbeten på Mössebergs kurort (Mösseberg) i Falköping. Arbetet bestod i att avlägsna gammal färg på fastigheten samt att därefter utföra ommålning. I samband med avlägsnandet av gammal färg inträffade den 23 juni 2010 en brandskada på fastigheten som ägdes av Bräcke Diakoni. Henrik Andreasson, anställd hos Evaldsson, höll vid tillfället på att avlägsna färg från en byggnad med hjälp av en varmluftspistol. Det började ryka från en spricka i fasaden och när Henrik Andreasson tittade in i sprickan såg han att det glödde där inne. Han försökte släcka med hjälp av vatten från en flaska och sedan även med en vattenslang, men försöken misslyckades. Han ropade på hjälp och en annan person ringde Räddningstjänsten, vilken var på plats strax därefter.

Bräcke Diakoni hade vid tiden för branden en företagsförsäkring i Länsförsäkringar Göteborg och Bohuslän (Länsförsäkringar), vilka också har ersatt Bräcke Diakoni såsom ägare av Mösseberg för uppkommen skada. Evaldsson hade i sin tur en ansvarsförsäkring hos Dina Försäkringar AB (Dina). Sedan Dina avslagit Evaldssons begäran om försäkringsersättning väckte Evaldsson talan vid Stockholms tingsrätt angående utfående av försäkringsersättning enligt den tecknade ansvarsförsäkringen. Talan har lämnats utan bifall av Stockholms tingsrätt, mål T 2696-12 och Svea hovrätt, mål T 10329-13.

Evaldsson försattes i konkurs den 10 april 2015 av Skaraborgs tingsrätt, då under annat firmanamn.

Nu aktuell talan har därefter väckts av Länsförsäkringar och avser utfående av försäkringsersättning i enlighet med Evaldssons tecknade ansvarsförsäkring hos Dina. Talan har väckts med stöd av Länsförsäkringars regressrätt, såsom försäkringsgivare till Bräcke diakoni, och har riktats direkt mot Dina med stöd av 9 kap 7 § försäkringsavtalslagen (2005:104) (FAL).

Skaraborgs tingsrätt har i slutligt beslut den 11 oktober 2017, mål nr T 3266-16, avvisat talan såsom rättskraftigt avgjord genom den prövning som skett i nämnda domar från Stockholms tingsrätt och Svea hovrätt. Göta hovrätt har därefter i beslut den 9 maj 2018, mål Ö 3046-17, upphävt tingsrättens beslut att avvisa talan och återförvisat målet till tingsrätten för fortsatt handläggning. Tingsrätten ska enligt hovrättens beslut även pröva frågan om rättegångskostnader i den del dessa avser hovrättens prövning av avvisningsfrågan.

YRKANDEN M.M.

Länsförsäkringar har yrkat att tingsrätten ska förplikta Dina att till Länsförsäkringar betala tio miljoner kr jämte ränta på beloppet enligt 4 och 6 §§ räntelagen, i första hand, från den 24 april 2012, eller i andra hand, från dagen för delgivning av stämningsansökan den 7 oktober 2016.

Dina har bestritt yrkandet och har inte vitsordat något belopp såsom skäligt i och för sig. Ränta enligt 4 och 6 §§ räntelagen har vitsordats från dag för delgivning av stämningsansökan.

Parterna har yrkat ersättning för rättegångskostnader med belopp som framgår av respektive kostnadsräkning. I den delen har Dina medgett att betala de kostnader (137 500 kr inklusive mervärdesskatt) som är hänförliga till tingsrättens och hovrättens prövning av frågan om avvisning på grund av ”res judicata”, alldeles oavsett utgången i målet.

Parterna har i övrigt överlämnat till tingsrätten att bedöma skäligheten av ersättningsyrkandena.

GRUNDER M.M.

Länsförsäkringar

Grunden för ränteyrkandet i första hand är den att krav på betalning med bestämt belopp som i vart fall uppgår till 10 miljoner kr framställts senast den 24 mars 2012 i samband med att målet mellan Evaldsson och Dina inleddes i Stockholms tingsrätt.

Grunden får påståendet om vållande kan summeras enligt följande. Evaldsson, eller anställd som bolaget ansvarar för, har genom oaktsamhet orsakat brand på Bräcke Diakonis fastighet den 23 juni 2010. Oaktsamheten består i att arbete med färgborttagning utförts med värmeverktyg utan att erforderlig försiktighet iakttagits och/eller adekvata säkerhetsföreskrifter vidtagits. Till följd av det har brand uppstått med omfattande skada som följd. Adekvat kausalitet föreligger. Oaktsamheten är av normalgraden och sålunda inte att bedöma som grov.

Evaldsson har orsakat brandskada på Mösseberg när anställd, Henrik Andreasson, utförde målningsarbete i sin tjänst den 23 juni 2010. I samband med arbetet orsakade Henrik Andreasson, genom fel eller försummelse, brandskadan. Dennes vårdslöshet består i att han med insikt om att värmepistolen och värmeplattan utvecklar hög värme samt med insikt om förekomsten av sprickor eller håligheter på fasaden och vid takfoten har använt värmepistolen utan vidtagande av adekvata säkerhetsåtgärder.

Fredrik Evaldsson har i egenskap som ställföreträdare för Evaldsson och som arbetsledare genom vårdslöshet, ej grov sådan, orsakat brandskadan. Fredrik Evaldssons vårdslöshet består i att han, med visshet om att värmepistolen och värmeplattan var brandfarliga, inte försäkrat sig om att arbetsledaren Per Anders Dahl förvissat sig om att hanteringen av värmepistolen och värmeplattan skett under sådana förhållanden att risken helt uteblivit. Det förhållandet att Fredrik Evaldsson utsett Per Anders Dahl, som genomgått särskild utbildning i ”heta arbeten”, att leda arbetet kan inte frita honom och

därmed företaget Evaldsson från ansvaret för det inträffade. Henrik Andreasson saknade vidare utbildning till förebyggande av brand vid användning av de aktuella verktygen och har inte klarat att ensam utföra sådant arbete utan närmare instruktioner för arbetets utförande till undvikande av risk för brand.

Per Anders Dahls vårdslöshet består i att han ej förvissat sig om att hanteringen av de använda verktygen ej skett under sådana förhållanden att risken uteblivit.

Henrik Andreassons agerande utgör självständigt skadestandsgrundande vållande. Under alla förhållanden ansvarar Evaldsson för sådan skada som Henrik Andreasson eller Per Anders Dahl orsakat Bräcke Diakoni genom fel eller försummelse i enlighet med 3 kap. 1 § skadeståndslagen (SkL).

Evaldsson är vidare skyldig att ersätta sådan skada som Fredrik Evaldsson, genom fel eller försummelse, orsakat Bräcke Diakoni enligt 2 kap 1 § SkL.

Skadan är ersättningsgill från den försäkring i Länsförsäkringar som gällde vid skadetidpunkten. Länsförsäkringar har utbetalt totalt 26 391 032 kr till Bräcke Diakoni efter sådana avdrag som ska göras enligt försäkringsvillkoren, däribland självrisk 212 000 kr (5 basbelopp år 2010) och åldersavdrag. Länsförsäkringar har betalt ut försäkringsersättning till Bräcke Diakoni och har därför, enligt försäkringsavtalet och 8 kap. 19 § FAL och 7 kap. 9 § FAL, rätt till skadestånd av Evaldsson på grund av brandskada på byggnaden.

Länsförsäkringar inträder i den försäkrades rätt att kräva ersättning av den som är ansvarig för skadan och kräver nu sålunda med stöd av försäkringsgivarens regressrätt omstämt belopp. Då Dina är ansvarsförsäkrare för Evaldsson och nämnda företag försatts i konkurs har Länsförsäkringar rätt att jämlikt 9 kap. 7 § FAL rikta sitt anspråk direkt mot Dina. Rätten gäller även enligt avtal (p. 06 – återkrav – s.76 i gällande försäkringsvillkor för försäkringen i Länsförsäkringar).

Dina

Dina hänvisar i huvudsak till de grunder som tidigare åberopats i Stockholms tingsrätts mål nr T 2696-12, dom meddelad den 22 oktober 2013, vilka sammanfattas enligt nedan.

Vidare kan tilläggas beträffande yrkad ränta, att eftersom Dina enligt lagakraftvunnen dom, inte är skyldigt att utge något belopp till sin försäkringstagare är Dina inte i dröjsmål med att betala något. Den dröjsmålsränta som Länsförsäkringar yrkat kan då inte bli aktuell.

Dina vitsordar i och för sig att Bräcke Diakoni hade en sakförsäkring hos Länsförsäkringar, att Bräcke Diakoni drabbats av skada som överstiger vad som yrkats i målet, att skadan uppgår till 25 miljoner kr och att Länsförsäkringar har betalt ut ersättning till Bräcke Diakoni med 25 miljoner kr med anledning av brandskadorna men det bestrids att Bräcke Diakoni haft rätt till försäkringsersättning från Länsförsäkringar mot bakgrund av att Bräcke Diakoni instruerat sin entreprenör att utföra arbete på ett sätt som stod i strid med myndighets beslut, villkor Q 01.1 och Q 01.50.1. Länsförsäkringar kan inte ha bättre rätt till ersättning ur ansvarsförsäkringen än vad Dinas försäkringstagare/konkursbolag har.

Skadeståndslagen är inte tillämplig eftersom parterna avtalat om AB 04. Därutöver har inte skadeståndskravet framställts inom rätt tid och har därför preskriberats i enlighet med 5 kap. 20 § i AB 04 och enligt allmänna rättsgrundsatser. Ansvarsförsäkringen gäller endast om Evaldsson är skyldig att utge ersättning till Bräcke Diakoni. En sådan skyldighet finns inte eftersom det inte har framställts något skriftligt krav från Bräcke Diakoni till Evaldsson inom rätt tid, vilket enligt AB 04 är tre månader från det att entreprenaden avslutades i juni 2010. Länsförsäkringars direktkrav gentemot Dina saknar sålunda rättslig grund. Evaldsson är inte skyldig att till Bräcke Diakoni betala mer än 18 000 kr enligt AB 04, 5 kap. 11 §, eftersom Evaldsson saknar rätt till försäkringsersättning från Dina.

Evaldsson har inte utfört arbete vårdslöst utan enligt instruktioner från Bräcke Diakoni, något som framgår av vad Fredrik Evaldsson uppgett i förhör som återgivits i domen från Stockholms tingsrätt (mål T 2696-12) och det följer även av protokollet från den muntliga förberedelsen i detta mål, aktbil. 5. Branden orsakades genom arbete med en varmluftspistol. Bräcke Diakoni hade godkänt arbetsmetoden och användandet av varmluftspistolen så därför föreligger ingen vårdslöshet från Evaldssons sida.

Ansvarsförsäkringen gäller inte med hänvisning till nedan angivna försäkringsvillkor:

- **Punkt 4.7.9:** Försäkringen gäller inte om den försäkrade har handlat eller underlåtit att handla i medvetande om att detta innebar en betydande risk för att skada skulle inträffa.
- **Punkt 1.9.1:** Bolaget är inte ansvarigt gentemot försäkrad för skada som denne orsakat genom grov vårdslöshet eller till någon del orsakat med uppsåt.
- **Punkt 4.7.10:** Försäkringen gäller inte för skada som orsakats genom åsidosättande av lag, myndighetsföreskrift, domstols dom eller beslut, såvida inte den försäkrade kan visa att driftledningen varken haft eller borde ha haft kännedom om åsidosättandet.

Avseende ovanstående har förtydligats att vad som avses är att Evaldsson åsidosatt de föreskrifter som gällde då det fanns beskrivningar från myndigheter om att färg ska skrapas bort med hjälp av ”speedheater” och inte genom användande av varmluftspistol.

- **Punkt 4.8** tillsammans med de särskilda föreskrifter som anges i villkor avseende Entreprenadansvar punkten 4.8.2.1. Entreprenadarbetet ska anpassas till förhållanden på arbetsplatsen samt till byggnader, anläggningar och annan egendom i grannskapet. Den försäkrade ska iaktta:

- a. Att av myndighet utfärdade bestämmelser efterlevs.
- b. Att anvisningar följs – exempelvis byggnorm och branschregler.
- c. Att arbetarskyddsstyrelsens anvisningar följs.

- d. Att de föreskrifter som meddelas av tillverkare, leverantörer, besiktningsman eller motsvarande i syfte att förhindra eller begränsa skada följs.

Konsekvensen av åsidosättande av särskilda föreskrifter enligt punkten 4.8 och 4.8.2.1 i försäkringsavtalet följer av 8 kap. 12 § FAL som anger att ersättning då betalas av försäkringen endast i den utsträckning skadan får antas ha inträffat även om föreskriften hade iakttagits. Hade säkerhetsföreskrifterna från tillverkaren av varmluftspistolen (Steinel) beaktats får det antas att branden inte hade inträffat. I denna del har förtydligats på så sätt att varmluftspistol använts trots att springor och håligheter i underlaget inte tätats.

Dina har också påpekat att prövningstillstånd beträffande Stockholms tingsrätts dom T 2696-12 endast meddelades i frågan om Evaldsson lidit skada. I övriga delar har Stockholms tingsrätts dom vunnit laga kraft och domen har så kallad bevisverkan i detta mål.

Vid talan genom så kallat direktkrav enligt FAL äger inte Länsförsäkringar bättre rätt till försäkringsersättning än försäkringstagaren Evaldsson hade enligt försäkringsavtalet med Dina. Att Evaldsson inte hade någon rätt till försäkringsersättning överhuvudtaget har konstaterats genom angiven tingsrättsdom som sedan fastställdes av Svea hovrätt. I hovrätten var samtliga frågor uppe för prövning, men hovrätten kunde avgöra målet genom att blott fastställa tingsrättens bedömning att Evaldsson inte var skyldig att utge någon ersättning till Bräcke Diakoni eller Länsförsäkringar. Inget ändrades i tingsrättens dom och domslutet vann laga kraft och har direkt betydelse i förevarande mål.

Därutöver görs, som ytterligare bestridandegrund, gällande att rätten till försäkringsersättning enligt ansvarsförsäkringen bortfallit till följd av villkoren, **punkt 4.9.5** i försäkringsavtalet. Försäkringen gäller inte vid skadeståndsskyldighet som konstaterats genom tredskodom. Tredskodom har meddelats vid Skaraborgs tingsrätt i mål T 876-14 den 28 april 2015 avseende Länsförsäkringars krav gentemot Evaldsson. Evaldsson har varit skyldig att förhindra att han ådöms skadeståndsskyldighet genom

treddskodom samt att om så sker är Dina fritt från ansvar om inte kravet varit uppenbart lagligen grundat. Kravet var inte uppenbart lagligen grundat utan tvistigt på goda grunder och Evaldsson hade inte erhållit något medgivande från Dina att ådra sig skadeståndsskyldighet i enlighet med nämnda treddskodom.

Från yrkat belopp ska avräknas självrisk.

Dina har gjort följande förtydligande angående det förhållandet att Dina anfört att Evaldsson inte utfört arbete vårdslöst eftersom man följt instruktioner från Bräcke Diakoni men samtidigt gjort gällande att ansvarsförsäkringen inte gäller med hänvisning bl.a. till punkten 1.9.1 i försäkringsvillkoren vari det föreskrivs att ”bolaget inte är ansvarigt gentemot försäkrad för skada som denne orsakat genom grov vårdslöshet eller till någon del med uppsåt”.

Förhållandet är ingen oklarhet eller något motsatsförhållande.

Obligationsrättsligt kan inget som utförs av en entreprenör enligt beställares anvisning, i förhållande till beställaren, vara vårdslöst. Enligt avtalet mellan Bräcke Diakoni och Dinas försäkringstagare skulle arbetet avseende etapp 2 utföras enligt Bräcke Diakonis anvisning och såsom etappen 1 hade utförts, med varmluftspistol. Att entreprenören utförde arbetet enligt anvisning från beställaren innebär att beställaren inte kan utkräva något ansvar på grund av vårdslöshet från entreprenören, som var skyldig följa beställarens anvisningar.

Försäkringsrättsligt ska den skadevållande handlingen bedömas utifrån objektiva kriterier; såsom exempelvis myndighets anvisningar eller vad som bör iakttas vid utförande av heta arbeten. Att arbetet obligationsrättsligt utförts korrekt och beställaren inte kan hävda att det skett vårdslöst innebär inte att avtalade försäkringsvillkor sätts ur spel. Eftersom villkoren anger att de inte gäller vid bl.a. grov vårdslöshet kan inte någon försäkringsersättning utgå. Vid tidigare domstolsprövning av denna skada, både från ett obligationsrättsligt och ett försäkringsrättsligt perspektiv, har det inte ansetts att de

bedömningar som ska ske enligt entreprenadavtalet och försäkringsavtalet innebär något motsatsförhållande. I ena fallet kan inte skadestånd utgå därför att arbetet obligationsrättsligt inte kan anses ha utförts vårdslöst och i det andra fallet kan det vid en försäkringsrättslig bedömning inte utgå någon försäkringsersättning eftersom arbete utfördes grovt vårdslöst och dessutom i strid med myndighets anvisning och vad som är allmänt känt om varmluftspistols brandfarlighet.

Länsförsäkringar

Länsförsäkringar har enligt följande bemött vad Dina anført.

Skadeståndslagen är tillämplig.

AB 04 är inte avtalsinnehåll mellan Bräcke Diakoni och Evaldsson. Det har vid ett tidigare tillfälle avtalats om AB 04 mellan Bräcke Diakoni och annat bolag, med annat organisationsnummer, men med samma firmadominant. Det besiktningsprotokoll som åberopas från Dinas sida är i målet att betrakta som prov utan värde då det avspeglar en besiktning som gjorts av ett annat arbete än det i målet aktuella samt då Evaldsson inte var part i det avtalet. Visserligen hade utföraren i det fallet samma firmadominant, men det var ett annat bolag än det Evaldsson som är aktuellt i detta mål. Under alla förhållanden har anspråk framställts inom rätt tid både enligt AB 04 och enligt ”allmänna rättsgrundsatser”. Vid vilken tidpunkt som Bräcke framställt anspråk saknar betydelse med hänsyn till att Länsförsäkringar trätt in i Bräckes rätt att kräva ersättning för den fordran som målet gäller. Länsförsäkringar noterar i och för sig att kravbrev och påminnelse den 12 juli 2010 respektive 31 augusti 2010 även gällt för Bräckes räkning såvitt avser den del av fordran som inte täcks av försäkringen och som Länsförsäkringar därmed inte övertagit.

Länsförsäkringar och Dina har vidare särskilt avtalat om att fordran inte är preskriberad. Bakgrunden till att Länsförsäkringar kontaktat Dina om att ingå detta avtal har i och för sig varit till undvikande av preskription enligt en preskriptionsregel i den så kallade

”regressöverenskommelsen” men verkan av avtalet är generell och innebär att preskription inte föreligger under alla förhållanden.

Det har inte funnits några anvisningar från Bräcke Diakoni avseende hur arbetena med ommålning skulle utföras. Evaldsson har varit uppdragstagare och professionella inom det slag av arbete som skulle utföras. Evaldsson var inte i behov av och erhöll inte heller instruktioner i något avseende som är relevant i målet. Bräcke Diakoni har varit att betrakta som lekmän när det gäller målningsarbetena i jämförelse med Evaldsson. I målet kan vitsordas att Bräcke Diakoni inte redovisat några invändningar mot den teknik Evaldsson använt vid utförandet, men det är något annat än att Bräcke Diakoni givit ”instruktioner”.

Angående försäkringsvillkoren:

Punkten 4.7.9: Det bestrids att Evaldsson handlat eller underlåtit att handla i medvetande om att detta innebar en betydande risk. Metoden att använda värmepistol för att ta bort gammal färg är beprövad. ”Speedheater” är i princip omöjligt att använda på så kallad ”snickarglädje”.

Punkten 1.9.1: Det bestrids att Evaldsson agerat grovt vårdslöst eller till någon del med uppsåt. Användandet av värmepistol vid denna typ av arbeten är vanligt förekommande och kan inte konstituera vare sig uppsåt eller grov vårdslöshet.

Punkten 4.7.10: Det bestrids att Evaldsson åsidosatt någon myndighetsföreskrift. Evaldsson var inte adressat för angiven föreskrift som varit betingad av antikvariska skäl och inte heller avseende aktuell byggnad.

Punkten 4.8: Det bestrids att ”soft law”, exempelvis bruksanvisningar, är gällande rätt på det sätt som anförs. Villkorspunkten 4.8.2.1 är inte tillämplig. Den återfinns i ett villkor för en tilläggsförsäkring avseende annat typ av ansvar än vad målet gäller. Vidare gäller de särskilda föreskrifterna som anges i aktuell punkt endast för den försäkrade i

egenskap av byggherre enligt vad som framgår av punkten 4.8.2. Evaldsson har inte varit byggherre vid utförande av aktuella arbeten.

Vidare påpekas att eventuella åsidosättanden av föreskrifter enligt försäkringsvillkoren endast innebär en reducering av skadeersättningen med maximalt 10 basbelopp.

Genom Göta hovrätts beslut av den 9 maj 2018 i mål Ö 3046-17 har det fastslagits att det mål i Stockholms tingsrätt som Dina hänvisar till inte är samma tvist som i nu aktuellt mål. Stockholms tingsrätt liksom Svea hovrätt meddelade en ogillande dom. Länsförsäkringar bestrider att domarna har någon som helst betydelse i detta mål; Stockholms tingsrätts dom genom att den är undanröjd genom hovrättens beslut att meddela prövningstillstånd och Svea hovrätts dom genom att den inte rör någon av de grunder som är aktuella i förevarande mål.

Länsförsäkringar bygger inte till någon del sin talan på den tredskodom som Dina nämner. Tanken med försäkringsvillkoret **punkt 4.9.5.** är naturligtvis att försäkringstagaren inte ska kunna binda försäkringsgivaren genom oskickligt processande eller underlåtenhet att göra gällande sin rätt i förhållande till den skadelidande. Vad som hänt är emellertid ett resultat av att Dina inte svarat upp mot sina avtalsenliga förpliktelser genom att underlåta att ställa sig villkoret försäkringsvillkoret 4.6 till efter rättelse. Vid skadeståndskrav som kan omfattas av försäkringen ska Dina föra den försäkrades talan vid rättegång. Dina gjorde inte detta vid den förhandling som ledde till tredskodomen och Evaldsson var i konkurs och hade därför inte medel att själv föra sin talan. Det ska vidare noteras, såvitt avser villkorspunkten 4.9.5, att talan i det mål som tredskodomen meddelades i enbart avsåg en andel av Länsförsäkringars totala fordran. Yrkat kapitalbelopp uppgick enbart till 12 miljoner kr. Även om tingsrätten anser att avräkning ska ske med anledning av tredskodomen återstår alltså ändå ett belopp som överstiger det som yrkats i detta mål. Länsförsäkringar grundar inte käromålet på den aktuella tredskodomen.

Självrisk vitsordas, men självriskan har redan tagits genom att skadan med cirka 15 miljoner kr överstigit maxbeloppet enligt villkoren i Dinas ansvarsförsäkring.

Dina

Dina har enligt följande bemött vad Länsförsäkringar har anfört.

Dinas ansvarsförsäkring gäller för försäkringstagaren Evaldsson. Evaldsson har inte ådragit sig någon skadeståndsskyldighet på grund av branden och dessutom kan inte försäkringen på grund av redovisade undantag tas i anspråk. Att Evaldsson mottagit ett krav på skadestånd innebär inte att försäkringen kan tas i anspråk. Evaldsson påstod inte under förhandlingen i hovrätten 2014 att det klarlagts om Länsförsäkringar har något berättigat krav mot Evaldsson. Inte heller därefter har det klarlagts att det är så. Om Evaldsson hade försatts i konkurs före 2014, eller som skedde därefter, saknar betydelse för bedömningen av om Evaldsson är skyldig att utge något till Länsförsäkringar; någon sådan skyldighet föreligger inte och kan av bevis- och rättssäkerhetsskäl inte konstateras i tvist mellan andra parter.

Sedan Stockholms tingsrätt och Svea hovrätt i dom fastslagit att Evaldsson inte hade något berättigat anspråk mot Dina upphörde Dinas skadereglering och Evaldsson agerade därefter; frånföll sitt tidigare krav på försäkringsersättning samt kontaktade inte Dina för biträde med anledning av Länsförsäkringars senare stämning mot bolaget, vilket är nödvändigt för att skadereglering och eventuell utbetalning av försäkringsersättning ska kunna ske. Efter domen 2014 har inget inträffat och det anføres inget nytt av Länsförsäkringar som kan läggas till grund för att tingsrätten och hovrättens ogillande av Evaldssons yrkande av försäkringsersättning ska upphävas.

Tingsrättens dom är inte undanröjd, tvärtom framgår av hovrättens dom att hovrätten fastställt tingsrättens domslut. Att prövningstillstånd meddelades innebär inte att tingsrättsdomen därigenom undanröjs, endast om den inte vinner laga kraft.

Det är oklart vad Länsförsäkringar baserar sitt krav på gentemot Evaldsson om det inte är meddelad tredsdom den 28 april 2015.

Självriskerna ska avräknas från eventuellt utgiven försäkringsersättning. Vad kostnaden för skadan uppgått till saknar betydelse eftersom det finns ett tak i försäkringen.

Att det ställs högre krav på ett företag i angivna avseenden torde vara allmänt känt och det erfordras inte hänvisning till någon särskild rättskälla.

Att hålla personal utbildad i exempelvis "heta arbeten" är förenat med kostnader för bolaget. Evaldsson har inte låtit utbilda sin personal avseende "heta arbeten" trots att det ingått i bolagets verksamhet att utföra sådana. Som Länsförsäkringar har anfört förstod inte ens personalen att arbete med varmluftspistol utgjorde ett "hett arbete", vilket får anses ha berott på avsaknaden av utbildning.

DOMSKÄL

Parterna har åberopat en mängd skriftlig bevisning, vilken i detalj framgår av aktbilaga 86 och anteckningarna från huvudförhandlingen, aktbilaga 89. På Länsförsäkringars begäran har vittnesförhör med sakkunnige Peter Mohr respektive sakkunnige Peter Bohlin hållits. Vad som framkommit av de förhören redovisas längre fram i domen.

Betydelsen av Stockholms tingsrätts respektive Svea hovrätts tidigare domar

Twisten handlar om att Länsförsäkringar regressvis har riktat direktkrav mot Dina enligt 9 kap. 7 § första stycket 2 FAL efter det att Evaldsson gått i konkurs. Göta hovrätt har prövat frågan om "res judicata" och kommit fram till att Länsförsäkringars nu förda talan i grunden inte är densamma som den talan som prövades av Stockholms tingsrätt och sedermera Svea hovrätt, då parterna var Evaldsson och Dina. Det innebär att Länsförsäkringars talan i nu aktuellt mål inte är rättskraftigt avgjord i den tidigare tvisten. Parterna är oense i fråga om vilken betydelse de tidigare domarna har för den

bedömning som tingsrätten nu har att göra i detta mål. I det hänseendet görs följande överväganden.

Även om en tidigare dom inte har rättskraft i förhållande till en annan anhängiggjord talan kan domen ändå ha så kallad bevisverkan i den efterkommande processen. Det innebär att den kan innehålla styrande ställningstaganden i sakfrågor (bevisfrågor) som uppstår i den senare rättegången. Att en tidigare dom kan ha bevisverkan innebär att det fortfarande står öppet för tingsrätten att komma fram till en helt annan slutsats även om sannolikheten för att så ska ske är låg. Anledningen till detta är att tingsrätten i den tidigare rättegången typiskt sett har bättre möjligheter att värdera bevisningen än vad tingsrätten har i den senare rättegången. Rent faktiskt kan man då säga att, för det fall bevisningen för en viss omständighet är densamma i båda rättegångarna, kommer tingsrätten i den senare rättegången "förlita sig på" domstolens bevisvärdering i den första rättegången och utgå från att den är riktig. I den meningen får den tidigare domen en bevisverkan. En part som vill bryta ner denna bevisverkan kan åstadkomma detta genom att i den senare rättegången presentera annan relevant bevisning än den som bedömdes i den första rättegången (se Peter Westberg, "Civilrättskipning", 2013, version 2 JUNO, s. 401 f.).

Ovanstående förhållande har också Göta hovrätt beskrivit i beslutet om återförvisning (Ö 3046-17) i frågan om "res judicata", nämligen att en dom som saknar rättskraftsverkningar och därmed inte är bindande vid en efterföljande rättegång, ändå i vissa situationer kan ha så kallad bevisverkan. I sammanhanget hänvisas till Högsta domstolens avgörande i NJA 2015 s. 346, punkterna 8 – 10, vari nämns att domens betydelse i den "nya" rättegången beror bl.a. på hur pass ingående den tidigare prövningen varit. Vidare får den tidigare domens betydelse bedömas främst med ledning av bestämmelsen om fri bevisprövning i 35 kap. 1 § rättegångsbalken (jfr. NJA 2015 s. 141 p. 11).

Svea hovrätt har genom meddelat prövningstillstånd inte undanröjt Stockholms tingsrätts dom. Hovrätten valde emellertid att endast pröva en av de bestridandegrunder

som Dina gjorde gällande i målet mot Evaldsson. Den bestridandegrunden är inte aktuell för prövning i nuvarande mål (huruvida Evaldsson visat att bolaget lidit skada). Detta förhållande utesluter emellertid inte att den bedömning som Stockholms tingsrätt gjort rörande övriga frågor om grov vårdslöshet, tagande av medvetna risker och agerande i strid med en myndighets beslut m.m. kan få betydelse för bedömningen i nu aktuellt mål där Länsförsäkringar för talan mot Dina.

Både Länsförsäkringar och Dina har åberopat Stockholms tingsrätts dom och hänfört sig till de sakomständigheter som däri redovisas, med det undantaget att parterna i nuvarande process är ense om att det i och för sig har varit fråga om så kallat ”heta arbeten”. Samma bevisning som åberopades i Stockholms tingsrätt åberopades även vid processen i Svea hovrätt. Bevisningen i nuvarande mål är därför, sett ur ovanstående perspektiv, samma som tidigare. Tingsrättens uppfattning är därför att parterna är överens om att det är de omständigheterna som ska ligga till grund även för nuvarande prövning, men med beaktande av eventuella efterkommande omständigheter. Enligt tingsrättens mening utgör uppgifterna från de sakkunniga, som hörts på Länsförsäkringars begäran, sådana efterkommande omständigheter som skulle kunna leda till en annan bedömning än vad Stockholms tingsrätt kom fram till, dvs. som skulle kunna bryta ned den bevisverkan som de tidigare avgörandena kan ha i nuvarande mål. Några andra efterkommande omständigheter har inte presenterats.

Utöver de bestridandegrunder som varit uppe till prövning i målet mellan Evaldsson och Dina har Dina i nuvarande process framfört ytterligare invändningar mot Länsförsäkringars talan. I dessa delar får de tidigare avgörandena inte någon bevisverkan.

Den första invändningen avser att Länsförsäkringar inte borde ha betalt ut försäkringsersättning till Bräcke Diakoni då nyss nämnda instruerat Evaldsson att utföra arbete på visst sätt. Den omständigheten har i Stockholms tingsrätts dom delvis omnämnts som en del i bedömningen av bestridandegrunden som avser frågan om Evaldsson lidit skada (se sid. 17 i den domen). Så som tingsrätten nu uppfattat det har

Stockholms tingsrätt i den delen kommit fram till att Länsförsäkringars krav mot Evaldsson var tvistigt, men tingsrätten har då inte gjort någon prövning ifråga om det var rätt av Länsförsäkringar att betala ut ersättning till Bräcke Diakoni eller ej. Den frågan är däremot uppe till bedömning i nuvarande mål eftersom Dina har kommit med den invändningen.

Dessutom har Dina i nu aktuellt mål gjort gällande att parterna avtalat om AB04, att skadeståndskrav inte framställts inom rätt tid, såväl vad avser AB04 som enligt allmänna rättsgrundsatser, och att kravet därmed är preskriberat samt att rätten till försäkringsersättning har bortfallit till följd av villkoret punkt 4.9.5 i avtalet (tredskodom).

Tingsrätten övergår nu till att pröva de invändningar som Dina gjort gällande och som inte prövats i samband med den föregående processen.

Har Länsförsäkringar uppnått beviskravet ifråga om försäkringsfall föreligger?

I det initiala skedet efter branden, dvs. när skada uppstod, har Bräcke Diakoni varit skadelidande part och den som i egenskap av försäkringstagare i förhållande till Länsförsäkringar – försäkringsgivaren, haft bevisbördan för att försäkringsfall föreligger. Beviskravet, i de sammanhang det är fråga om företagsförsäkringar, kan formuleras på det sättet att försäkringstagaren ska ”göra klart mer sannolikt att försäkringsfall föreligger än motsatsen”. Det är således fråga om en viss bevislättning för försäkringstagaren (jfr. rättsfallen NJA 1992 s. 113 och NJA 1990 s. 93).

Länsförsäkringar har övertagit Bräcke Diakonis krav gentemot Evaldsson. Det innebär i nuvarande fall att det är Länsförsäkringar som har att göra klart mera sannolikt att försäkringsfall föreligger, dvs. att det fanns grund för Länsförsäkringar att betala ut ersättning till Bräcke Diakoni, än det motsatta förhållandet. I denna del kan konstateras att utredningen ger vid handen att Länsförsäkringar synes ha inlett en skadereglering omgående och vid utredning av skadan kommit fram till att försäkringsfall förelåg. Det har inte framkommit något som tyder på att Länsförsäkringar, utan att närmare granska

anmälan om skada, har börjat betala ut ersättning obefogat. Dina har å sin sida gjort gällande att Bräcke Diakoni diskvalificerat sig från rätt till ersättning från sakförsäkringen i Länsförsäkringar på grund av att Bräcke Diakoni anvisat Evaldsson ett visst arbets sätt. Det finns i denna del inte tillräckligt detaljerat underlag om hur den här anvisningen skulle ha lämnats, av vem och i vilket sammanhang och i sådana fall vilken innebörd den skulle ha haft, som kan leda till bedömningen att Länsförsäkringar inte uppnått beviskravet ifråga om att försäkringsfall föreligger. Sammanfattningsvis har således Länsförsäkringar, med det beviskrav som gäller i fråga om företagsförsäkringar, gjort klart mer sannolikt att försäkringsfall föreligger än att så inte är fallet.

Med denna bedömning finns anledning för rätten att övergå till att pröva frågan om preskription.

Rätten att framställa krav har inte preskriberats

Länsförsäkringar har påstått att man övertagit Bräcke Diakonis fordran mot Evaldsson. Dina har å sin sida påstått att Bräcke Diakoni aldrig framställt något krav mot Evaldsson och att rätten att framställa ett sådant krav därmed har gått förlorad, såväl enligt AB04 som enligt allmänna rättsgrundsatser. Länsförsäkringars invändning om att krav har framställts i rätt tid får tolkas som en invändning om att preskriptionsavbrott har skett. Det är Länsförsäkringar som har bevisbördan för att sådant avbrott har skett. Beviskravet innebär att det ska vara styrkt att ett avbrott har skett (jfr. Stefan Lindskog, ”Preskription”, fjärde upplagan s. 704 ff.).

Länsförsäkringar har åberopat skriftlig bevisning i denna del som visar att krav skickats till Evaldsson den 12 juli 2010. Det kan konstateras att Länsförsäkringar vid den tidpunkten redan hade tagit ställning till skadeanmälan från Bräcke Diakoni och att man också avsåg att betala ut ersättning ur sakförsäkringen med anledning av skadan. Så har sedermera också skett. Vad gäller bestämmelsen i 7 kap. 9 § FAL är rättens bedömning att den inte utesluter regresskrav av den anledningen att ersättning ännu inte betalats ut, dvs. det var möjligt för Länsförsäkringar att redan vid den tidpunkten framställa eget krav mot Evaldsson.

Under alla förhållanden måste, såsom kravet är utformat, till sin lydelse anses omfatta krav från såväl Bräcke Diakoni som från Länsförsäkringar mot Evaldsson. Mot denna bakgrund är rättens bedömning att Länsförsäkringar har visat att preskriptionsavbrott skett, vilket innebär att kravet inte har preskriberats, varken enligt AB04 eller allmänna rättsgrundsatser.

Tingsrätten övergår därför till att bedöma Dinas övriga bestridande grunder.

Dinas övriga bestridande grunder

Såsom inledningsvis konstaterats är rättens uppfattning i denna del att den prövning som har gjorts av Stockholms tingsrätt i tvisten mellan Evaldsson och Dina är ingående och därför får bevisverkan i nu aktuellt mål. Parterna synes i nuvarande mål vara ense om att Evaldssons arbete har varit sådant att det i och för sig faller under vad som kallas ”heta arbeten”. Parterna synes också vara ense om att Evaldsson, genom sitt agerande, har varit i vart fall vårdslöst, dock att Dina hävdar att vårdslösheten har varit grov. Länsförsäkringar har åberopat förhör med två sakkunniga till styrkande av att användandet av varmluftspistol i aktuell bransch är en vedertagen metod för färgborttagning och att ett sådant användande i sig inte kan grunda grov vårdslöshet hos användaren. Tingsrätten måste, då detta är vad som ovan benämns som efterkommande omständigheter, bedöma huruvida de sakkunnigas uppgifter förändrar den bedömning som Stockholms tingsrätt gjort.

Peter Bohlin har i huvudsak uppgett följande. Han har lång erfarenhet av måleribranschen, även som egen företagare. De uppgifter han lämnar i förhöret innebär ingen avvikelse från det som han har nedtecknat i sitt utlåtande. Hans uppfattning är att ”speedheater” används för plana ytor och att varmluftspistol används på sådana ytor där speedheatern inte är tillräcklig. Om man kan använda varmluftspistolen beror väl på vad som står i måleri- och byggnadsbeskrivning. Handavskrapning är inte ett alternativ, estetiskt blir resultatet sämre. Det finns alltid sprickor i trä, vilket innebär att man får

tänka på det man gör, man kan inte vara hur nära som helst. Det finns alltid en risk när man arbetar med värme, att det kan uppstå skador eller brand om man är oförsiktig.

Peter Mohr har i huvudsak uppgett följande. Han har arbetat med måleri i 50 år och är egen företagare sedan 1992. De uppgifter han lämnar i förhöret innebär ingen avvikelse från det som han har nedtecknat i sitt utlåtande. På vissa detaljer fungerar inte en speedheater. Då kan man använda varmluftspistol. Om det är sprickor i träet kanske man ska täta med brandklassat material. Vid handskrapning av gammal färg blir det ingen vacker yta. Han har inte varit med om att det varit förbjudet att använda varmluftspistol.

Tingsrättens bedömning

”Heta arbeten” är enligt Brandskyddsföreningens regler ”Säkerhetsregler för Heta Arbeten”, arbeten med verktyg som i någon form alstrar värme eller gnistor. Vid utförande av heta arbeten ska den som avser att bedriva eller låta bedriva sådana arbeten på en tillfällig arbetsplats skriftligen utse en tillståndsansvarig som ska bedöma om arbetena medför fara för brand. Om brandfara bedöms föreligga får heta arbeten utföras endast under förutsättning att den tillståndsansvarige dels utfärdar tillstånd för arbetena, dels under utförandet förvissat sig om att säkerhetsreglerna följs. För arbete med borttagning av färg på fasaderna finns bl.a. regler om ”behörighet för heta arbeten”, ”brandvakt på platsen”, ”städning och vattning”, ”skydd av dolda brännbara byggdelar”, ”tätning av springor” och ”tillgång till fungerande och tillräcklig släckutrustning för omedelbar släckinsats”.

Att det förelåg en brandfara i och med arbete med värmealstrande verktyg på träfasad är utrett, och så har även de sakkunniga redovisat i sina förhör, dvs. att det alltid finns en risk för brand vid sådana arbeten. Därav kan konstateras, som även Stockholms tingsrätt gjort, att säkerhetsreglerna för sådana arbeten skulle ha följts. Mot bakgrund av vad som är känt kring händelseförloppet kan också konstateras att reglerna inte har följts av Evaldsson.

Frågan om själva användandet av varmluftspistol i sig har grundat grov vårdslöshet hos Evaldsson har prövats i Stockholms tingsrätts dom. Det står i och för sig klart att en sådan är möjlig att använda för att ta bort gammal färg men av såväl brandutredning som i bruksanvisning för en dylik varmluftspistol framgår att det under vissa förutsättningar är olämpligt att använda densamma. Tingsrätten delar Stockholms tingsrätts uppfattning att det dessutom, mot bakgrund av vad som nyss sagts om varningar i bruksanvisningen, ligger närmast till hands att anta att det finns en god anledning till att Länsstyrelsens tillståndsbeslut endast anger ”speedheater”, som dessutom är ett specifikt varumärke för så kallade värmeplattor, som det verktyg som ska användas. Tingsrätten delar vidare Stockholms tingsrätts bedömning att måleribeskrivningen utgjort en del av, och förutsättning för, Länsstyrelsens beslut att ge tillstånd till ommålningen samt att detta beslut varit känt för Evaldsson. De uppgifter som de sakkunniga nu lämnat förändrar inte den bedömning som Stockholms tingsrätt gjort, nämligen att användandet av varmluftspistol under rådande förhållanden i sig får stor betydelse för frågan om Evaldsson agerat grovt vårdslöst.

När det gäller försäkringsvillkoret p. 1.9.1. som föreskriver att försäkringen inte gäller gentemot försäkrad för skada som denne orsakat genom grov vårdslöshet eller till någon del orsakat med uppsåt, delar tingsrätten den bedömning som Stockholms tingsrätt gjort. Särskilt vårdslöst har det varit att låta utbildad personal hantera varmluftspistol och utföra oövervakat arbete utan att man vidtagit några säkerhetsåtgärder alls. Att det i målet inte finns närmare detaljer om hur Henrik Andreasson faktiskt använt varmluftspistolen, t.ex. avstånd till fasad/snickarglädje, hur länge aktuell yta värmts upp och om det förekommit mer synliga sprickor, medför inte någon annan bedömning. Enligt rättens mening har således användandet i sig under aktuella förutsättningar, utan vidtagna säkerhetsåtgärder, inneburit att Evaldsson brutit mot villkoret i p. 1.9.1 i ansvarsförsäkringen.

Tingsrätten delar även Stockholms tingsrätts bedömning ifråga om försäkringsvillkoret p. 4.7.9, som föreskriver att försäkringen inte gäller om den försäkrade har handlat eller underlåtit att handla i medvetande om att detta inneburit en betydande risk för att skada

skulle inträffa, och att det är objektiva mått som måste vara utgångspunkten för den bedömningen.

Slutligen, vad gäller p. 4.7.10, som föreskriver att försäkringen under vissa närmare givna förutsättningar inte gäller för skada som orsakats genom åsidosättande av lag, myndighets föreskrift, domstols dom eller beslut, delar tingsrätten även i denna del Stockholms tingsrätts bedömning. Det är således utrett att Länsstyrelsens tillståndsbeslut visserligen inte utgör en myndighetsföreskrift men däremot ett myndighetsbeslut, vars innehåll varit känt för Evaldsson, och att aktuellt försäkringsvillkor bör ses med utgångspunkt i det resonemang som Högsta domstolen framfört i rättsfallet NJA 2001 s. 750. Det skulle således ur ett sådant perspektiv inte vara rimligt att förplikta ett försäkringsbolag att utge ersättning för skada som orsakats i strid med ett känt myndighetsbeslut.

Sammanfattningsvis anser tingsrätten, även med beaktande av de efterkommande omständigheter som redogjorts för, att Evaldsson har agerat grovt vårdslöst, tagit medvetna risker och agerat i strid med ett känt myndighetsbeslut vilket medför att ansvarsförsäkringen hos Dina inte gäller. Då Länsförsäkringars talan ska ogillas redan på dessa grunder finns inte anledning att närmare gå in på försäkringsvillkoren som avses i p. 4.8 och p 4.9.5.

Frågan om rättegångskostnader

Länsförsäkringar har förlorat målet. Det innebär att de ska ersätta Dina för skäliga rättegångskostnader. Tingsrätten bedömer, med hänsyn tagen till målets karaktär, att de kostnader som Dina begärt ersättning för är skäliga. Dina har emellertid medgett att svara för de kostnader som är hänförliga till tingsrättens och hovrättens prövning av frågan om res judicata. Därav ska det medgivna beloppet dras av från Dinas yrkande om rättegångskostnader.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (TR 02)

Domen får överklagas till Göta hovrätt genom att överklagande ges in till tingsrätten senast den 17 mars 2021. Prövningstillstånd krävs i hovrätten.

Björn Danielsson

Emelie Olsson

Ines Mulaomerovic

Hur man överklagar

Dom i tvistemål, tingsrätt

TR-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandet har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv tingsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

Det är inte säkert att du kan lägga fram nya bevis. Vill du göra det ska du förklara varför du inte lagt fram bevisen tidigare.

Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller en ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför.

Tala också om ifall du vill att motparten ska komma personligen vid en huvudförhandling.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till tingsrätten. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Tingsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar tingsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till hovrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även hovrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till hovrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Hovrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med tingsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.